

Урок 18

Тема: Підсумкова робота (ПТ): аналіз і зіставлення текстів різних видів на одну тематику

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання змісту та уміння окреслювати тематику, проблематику, художні особливості прочитаних текстів, обґрунтовувати власну думку, спираючись на текст і власний читацький досвід, коментувати власні почуття і висловлювати враження від прочитаного;

ключових: формування умінь створювати власний текст порівняльного характеру на основі прочитаних текстів різного стилю і виду на подібну тематику.

Обладнання: зошити, таблиці про стилі мовлення або презентація, підручник.

Тип уроку: урок підсумків та узагальнення.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Хвилинка творчості. Презентація есе «Чому важливо пам'ятати минуле?» (2–3 учні за бажанням).

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Слово вчителя. Мова – це щоденна практика кожної людини. Ми слухаємо і говоримо самі, читаємо і пишемо. Користуючись мовою, ми обираємо різні мовні засоби для різних ситуацій. Погодьтеся, що розмова з однокласником чи однокласницею відрізнятиметься від вашої відповіді вчителю на уроці. Стаття про письменника чи художній твір по-різному буде написана в шкільному підручнику й у спеціалізованому виданні для науковців. Тексти сприйматимуться по-різному через дібрані вами мовні засоби, лексику, тематику і мету висловлювання. Тому, щоб чітко і правильно оформляти свої думки в цілісний і грамотний текст, точно добирати слова і не осоромитися, попрактикуємося і дослідимо тексти різних стилів мовлення на одну тематику. Цей досвід підкаже в майбутньому, у яких ситуаціях більш доречні певні стилі.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Опрацювання теоретичного матеріалу в таблиці.

Стилi мовлення	Мета мовлення	Сфера використання	Види висловлювань	Мовні особливості
Розмовний	Обмін інформацією, думками, враженнями, прохання чи надання допомоги	Побут, особисте листування	Розмови, особисті листи	Побутова лексика, емоційно забарвлені слова, звертання, вигуки, вставні слова

Науковий, також як підвид науково-популярний	Повідомлення про наукові дослідження; передача наукової інформації	Наука, освіта, техніка	Наукова лекція, доповідь, наукова стаття, підручник	Терміни, складні речення, логічність, послідовність, точність; у науково-популярному стилі допускається помірна емоційність
Художній	Вплив на думки і почуття людей за допомогою художніх образів	Художня література	Казка, легенда, вірш, оповідання, повість, роман, п'єса	Слова в переносному значенні, образні вислови
Публіцистичний	Обговорення, відстоювання, популярний виклад фактів, подій	Суспільне або політичне життя	Промова, виступ, газетна чи журнальна стаття	Емоційно забарвлені слова, риторичні запитання, вигуки, повтори
Офіційно-діловий	Регулювання офіційно-ділових стосунків	Офіційні, службові стосунки	Закони, постанови, угоди, оголошення, протоколи	Однозначність формулювань, стандартна лексика, точність, відсутність емоційно забарвлених слів

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Робота з текстами.

Завдання. Прочитати вірш «Пісня про солдатів з Вестерплатте» і текст «З історії оборони Вестерплатте» с. 85–86 підручника. Визначити їхню стильову і типологічну (опис, розповідь чи роздум) приналежність. Свою думку довести.

Творче спостереження з елементами зіставлення. Визначення особливостей мовного оформлення обох текстів з опорою на таблицю.

Науковий стиль	Художній стиль
1. Характеристика події чи предмета (істоти, явища тощо) має бути повною	1. Акцент робиться тільки на яскравіших деталях події чи предмета (істоти, явища тощо)
2. Значення виражаються переважно дієсловами, прикметниками й іменниками з прямим значенням	2. Використовуються прикметники з конкретним значенням, іменники, дієслова, прислівники в переносному значенні, поширені порівняння
3. Мовлення відзначається точністю, однозначністю, аргументованістю, наведенням конкретних фактів	3. Мовлення характеризується образністю, емоційністю

– Прочитайте й порівняйте два тексти: чи однаково говориться про події в першому і другому. Свою думку обґрунтуйте.

– Проаналізуйте мовні засоби зв'язку речень і типи речень в обох текстах.

– Сформулюйте основну думку і мету кожного висловлювання. Визначте стиль мовлення кожного тексту. Свою відповідь обґрунтуйте.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Написання звіту про дослідження.

Учням, які потребують допомоги, пропонується план-алгоритм звіту, який вони напишуть, послідовно відповідаючи на запитання.

– Про які події йдеться в прочитаних текстах? Хто автор текстів?

– До яких видів мовлення належать прочитані / прослухані тексти?

– У якому з текстів мовлення чітке, аргументоване, сам текст наповнений фактами, а який із текстів більш образний та емоційний?

– У якому тексті опис подій історично достовірний, а де міститься художній вимисел?

З якою метою автори так вибудували свою розповідь?

– Яка головна думка і мета висловлювання в кожному з текстів? Чи збігаються вони?

– Якими засобами автори досягають мети висловлювання? Чому вони обрали саме такі засоби, а не протилежні?

– Який із текстів приніс мені більше емоційне враження і чому?

VI. Підбиття підсумків

Завершіть речення. Сьогодні я зрозумів(-ла) / дізнався(-лася) / розібрався(-лася)... Я хочу похвалити себе за те, що сьогодні на уроці... У мене залишилися запитання щодо...

Працюємо вдома

Завдання 14 (с. 87). Перегляньте в онлайн-кінотеатрах один із кінофільмів: «Вестерплатте» (Польща, 1967) або «Тасмниця Вестерплатте» (Литва, Польща, 2013). Висловіть свої враження від перегляду. Зіставте фільм із віршем К. І. Галчинського.